

AmCham Moldova
fighting for your business

AP "Camera de Comerț Americană din Moldova"
nr. 3678, cod fiscal 1009620002440
str. Pușkin 45B, MD-2005, Chișinău, Moldova
Tel.: +373 22 211 781, Fax: +373 22 211 782
info@amcham.md, www.amcham.md

În atenția Dlui Artur GHERMAN

Președinte al Consiliului de administrație
Comisia Națională a Pieței Financiare

Copie: Dlui Andrian CANDU

Viceprim-ministru
Ministru al Economiei

Copie: Dlui Anatol ARAPU

Ministru al Finanțelor

Copie: Dlui Dorin Drăguțanu

Guvernator
Banca Națională a Moldovei

Copie: Dnei Viorica CĂRARE

Președinte
Consiliul Concurenței

Copie: Dlui Silviu FOCA

Director
Î.M. „Biroul de Credit” S.R.L.

Nr. 65 din 01 octombrie 2014

Ref: Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 122-XVI din 29 mai 2008 „Privind birourile istoriilor de credit”

Stimate Domnule Președinte,

Din numele Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” (în continuare „AmCham”) venim să Vă asigurăm de înaltele noastre considerațiuni.

Prin prezenta scrisoare, dorim să Vă comunicăm opinia AmCham cu privire la **proiectul de lege privind birourile istoriilor de credit**. Prin exprimarea poziției, sperăm la îmbunătățirea proiectului, precum și la susținerea Dvstră a sugestiilor adresate, astfel încât de a asigura un cadru de reglementare eficient, stabil, care să garanteze stabilitatea și dezvoltarea sustenabilă a sectorului financiar nebancaar.

Sunt salutare inițiativele autorităților publice de a spori eficacitatea instituțiilor financiare nebancale¹ ce acordă credite și împrumuturi prin antrenarea acestora în cadrul sistemului de raportare a istoriilor de credit, însă premegător acestor acțiuni este necesar de a analiza particularitățile acestei industrii, cât și a cadrului de reglementare existent, ținându-se cont de mai multe aspecte.

- **Piața financiară nebancale nematurizată**

Necesitatea dezvoltării infrastructurii industriei pieței financiare nebancale prin crearea structurilor informaționale de formatul Biroului Istoriilor de Credit (în continuare "BIC") a fost stipulată în cadrul "Strategiei de dezvoltare a pieței financiare nebancale pe anii 2011–2014"².

Autoritățile publice speră că implementarea sistemului de raportare creditară va duce nemijlocit la diminuarea ratei dobânzii la credite, însă ținând cont de experiența Ucrainei, unde instituția Biroului Istoriilor de Credit a devenit funcțională din 2006 nu a dus la diminuarea ratelor de dobândă, ci doar la o micșorare nesemnificativă a timpului destinat analizei, perfectării și emiterii creditelor³. Experții în domeniu din Federația Rusă de asemenea consideră că introducerea acestui element de infrastructură nu este de natură să micșoreze semnificativ rata dobânzii, argumentând că aceasta depinde preponderent de nivelul de competitivitate a industriei⁴.

Conform unei analize efectuate de AmCham Moldova cu privire la sistemele de raportare a istoriilor de credit în Europa de sud-est și în țările CSI, în Croația, Macedonia, Slovacia, țări cu o istorie relativ scurtă a industriei financiare nebancale/leasing, nu există un cadru legal ce ar reglementa relația dintre companiile financiare nebancale/leasing pe de o parte și birourile de credit pe de altă parte. În circumstanțele când biroul istoriilor de credit este de facto o afacere cu acționari privați, preponderent bănci comerciale, considerăm injust de a submina, prin intermediul actelor legislative, suveranitatea întregului sector financiar nebancale/leasing unei societăți comerciale private.

- **Prețuri excesiv de mari și nejustificate**

Conform unui studiu efectuat de BERD, realizat pentru țările din Europa centrală și de est, costurile obținerii unui raport de credit sunt reduse în toate țările studiate. În majoritatea țărilor, membrii / clienții BIC pot obține un raport pentru mai puțin de € 1⁵. Conform Ghidului informativ privind Birourile istoriilor de credit elaborat de către Corporația Financiară Internațională (CFI), acesta oferă o matrice tarifară ipotetică ce reprezintă prețul recomandat al unui raport în funcție de numărul de unități comercializate în decursul unui an.

¹ În sensul prezentei scrisori termenul de „instituție financiară nebancale” este utilizat pentru a defini companiile de asigurări (reasigurări) care acordă împrumuturi conform legislației cu privire la asigurări, companiile de leasing, asociațiile de economii și împrumut, organizațiile de microfinanțare

² Legea nr. 35 din 03.03.2011, p. 3.2.2. Stimularea activității birourilor istoriilor de credit

³ Бюро кредитних історій у системі заходів щодо оптимізації роботи банків з управлінням кредитним ризиком, Любов Прийдун, http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vtneu/2009_1/Pryidun.pdf

⁴ <http://www.kommersant.ru/doc/860109/print>

⁵ <http://www.ebrd.com/downloads/research/law/lit12ec.pdf>

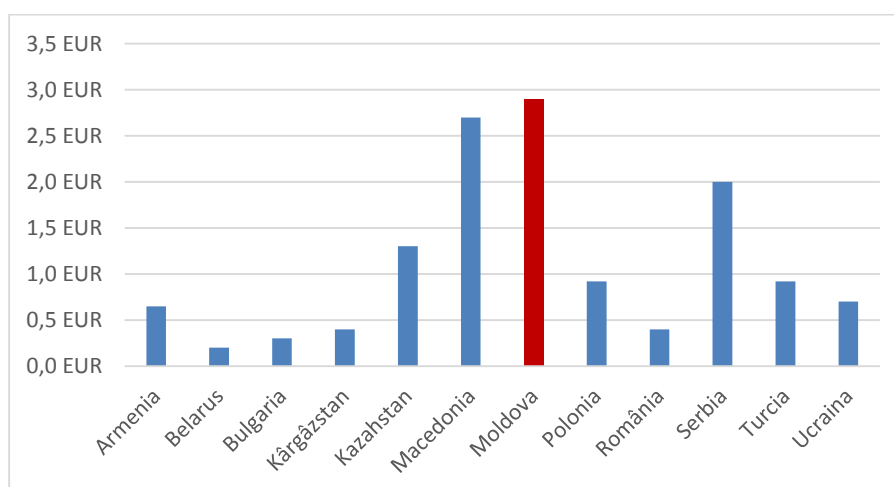
Inquiry volume	Price Per Inquiry
<25000	
25001 - 50000	1.00
50001 - 100000	0.95
100001 - 250000	0.85
250001 - 500000	0.80
> 500000	0.70

Fig. 1. Matricea tarifară ipotetică recomandată de CFI⁶

Astfel, putem concluziona că prețul recomandat al CFI ar trebui să oscileze în jurul la 1 USD per raport. Conform analizei privind sistemele de raportare creditară AmCham, strategia matricei tarifare este intens folosită într-o serie de țări ca: Ucraina, Rusia, Republica Kârgâzstan, Republica Kazahstan, România (CRC).

Conform aceleiași analize, cu privire la prețul unui raport de credit în țările din regiune, putem ușor observa că prețul emiterii unui raport în Republica Moldova este la cel mai mare nivel în comparație cu țările analizate (Fig. 2). În același context, am dori să menționăm faptul că într-un șir de state, birourile istoriilor de credit nu percep taxă pentru emiterea rapoartelor goale (Ucraina), sau percep o taxă substanțial redusă (Serbia, Kazahstan). Considerăm că utilizarea acestei tactici permite dezvoltarea sistemului de raportare a istoriilor de credit și atragerea noilor actori în sistem.

Ținând cont de cele expuse mai sus, constatăm că Î.M. „Biroul de Credit” S.R.L. este lipsită de o politică de prețuri bine definită, iar procesul decizional fiind unul netransparent.

Sursă: Datele au fost preluate de pe paginile web ale birourilor istoriilor de credit cât și furnizate de acestea la solicitarea AmCham

Fig. 2. Analiza comparativă a costului unui raport de credit (incl. TVA)

⁶ Credit Bureau Knowledge Guide, CFI, ediția 2006

Ca alternativă la strategiile menționate mai sus, o serie de birouri permit accesarea nelimitată a bazei de date a rapoartelor, în schimbul unei taxe lunare/anuale fixe. În acest sens, se poate de adus exemplul Ucrainei, Rusiei, României, Macedoniei.

Ținem să menționăm că majoritatea companiilor din sectorul financiar nebanca sunt specializate în acordarea creditelor de consum. În asemenea circumstanțe este injust, de a percepe o taxă de 54 MDL (incl. TVA), fapt ce mărește considerabil atât costul creditului cât și îngreunează procesul de acordare a acestuia.

În lumina celor expuse mai sus, cât și dat fiind faptul că instituțiile financiare nebanca sunt constrânse/impuse de a furniza date către Î.M. „Biroul de Credit” S.R.L. – (societate comercială, privată), solicităm intervenția statului de a regla politica de preț a serviciilor prestate de aceasta.

- **Cadrul legal de reglementare**

Î.M. „Biroul de Credit” S.R.L., fiind unicul birou de credit, reprezintă un element de infrastructură vital pentru piața de creditare. Prin urmare, activitatea acestuia trebuie să fie intens și minuțios supravegheată de către autoritățile publice în ceea ce privește normele de securitate, transparența decizională și politica de prețuri.

Dat fiind faptul că unicul birou al istoriilor de credit este unul privat, subiecți ai proprietății date fiind preponderent băncile comerciale, ne exprimăm îngrijorarea că există riscul de monopolizare, crearea unei poziții dominante pe piață și de aplicare a tacticilor neloiale față de diferite categorii de clienți (bănci comerciale, organizații de microfinanțare, companii de leasing, etc.). În acest context, recomandăm analiza proiectului de lege prin prisma legislației privind protecția concurenței (art. 10 -12, Legea Nr. 183 din 11.07.2012). Spre exemplu în Rusia, Duma de stat nu a autorizat înființarea unui Birou de Credit, invocând faptul că o va face doar atunci când, segmentul va fi unul concurențial pe care vor opera cel puțin două firme care oferă asemenea servicii⁷.

Adițional, considerăm că obligarea altor agenți economici de a prezenta biroului vizat, în situația în care este unicul birou al istoriilor de credit din Moldova, informația referitoare la debitorii săi vine în contradicție cu prevederile alin. (1) art. 8 din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi care stabilește că: *„Statul creează tuturor întreprinderilor condiții juridice și economice egale de gospodărire, garantează respectarea drepturilor și intereselor lor legitime, contribuie la dezvoltarea concurenței libere, conștiincioase între aceștia, le asigură posibilități egale de a folosi resurse tehnico-materiale, naturale, de muncă, financiare și informative neadmițând monopolizarea piețelor acestor resurse, și reglementează activitatea de antreprenoriat în baza legislației în vigoare.”*.

Încurajarea jucătorilor de pe piață nu se face prin modificări ale legislației, ci prin perfecționarea serviciilor prestate, inclusiv micșorarea tarifelor impuse de către Î.M. „Biroul de Credit” S.R.L.. Efortul de îmbunătățire a infrastructurii sistemului de raportare creditară autohtonă ar trebui să se axeze pe dezvoltarea beneficiilor ce ar acorda avantaje competitive ca rezultat al colaborării voluntare cu BIC și nu prin constrângeri legislative.

⁷ <http://www.urbanulian.ro/2009/01/19/biroul-de-credit-doreste-sa-devina-stat-in-stat-restantierii-din-romania-vor-deveni-mistretii-de-pe-domeniul-balc-al-bancilor/>

În cazul când proiectul de lege vizat precitat intră în vigoare, vor apărea o serie de semne de întrebare:

- Ce instrumente, pârghii se vor utiliza pentru a supraveghea veridicitatea informației raportate de către instituțiile financiare nebancale?
- Cine va monitoriza respectarea legii de către companiile de leasing în lipsa unui supraveghetor?
- Cine va aplica sancțiunile pentru nerespectarea legislației?

Deși, din punct de vedere legal nu sunt clauze ce ar discrimina instituțiile financiare nebancale în raport cu băncile comerciale, considerăm că politica de prețuri adoptată de BIC este de natură de a baricada accesul primelor la informație.

*** Amendamentele propuse reprezintă un abuz evident al statului în relații comerciale private**

Prin prevederile sale, proiectul de lege obligă întreprinzătorii vizați de a acționa ca furnizori de materie primă (**date** din dosarele clienților proprii) pentru o altă întreprindere, autoritățile publice crează un precedent ce poate fi utilizat și abuzat de către orice altă industrie, favorizând în cele din urmă crearea și consolidarea monopolurilor. Aceste **date**, sub aspect pur contabil, pot fi considerate drept active nemateriale, ele reprezentând cunoștințe comerciale, financiare, organizatorice, manageriale, acumulate de întreprindere, care constituie un secret comercial și generează avantaje economice (profit). Art. 126 al Constituției, declară economia Republicii Moldova ca economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă, în care Statul trebuie să asigure, printre altele, libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție și inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine. În aceeași ordine de idei, articolul 46 din Constituție definește dreptul la proprietate privată și protecția acesteia declarând în alineatul 2 că *"Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire."* În viziunea noastră, amendamentele propuse la art. 6 în cadrul Legii privind Birourile Istoriilor de Credit, contravin principiilor fundamentale ce reglementează activitatea de întreprinzător, egalitatea în fața legii, încălcându-se normele Constituției. Adicional, dat fiind faptul că limitează libertatea de acțiune a întreprinzătorului în domeniul relațiilor comerciale peste nivelul rezonabil stabilit de normele constituționale, îngrădesc dreptul său de valorificare a tuturor factorilor de producție (în cazul dat, a activelor nemateriale) și pun astfel, în pericol inviolabilitatea investițiilor sale, prin impunerea prezentării informației către biroul istoriilor de credit, ce mai apoi urmează a fi comercializată aceluiași întreprinzător.

Din această perspectivă considerăm că statul intervine în mod ilegal în relațiile comerciale private, abuzând în mod evident de puterile sale. O astfel de ingerință constituie o clară încălcare a protecției proprietății private cât și a libertății economice garantate de Constituția Republicii Moldova.

- **Recomandări**

Considerăm că argumentele și sugestiile expuse în prezenta scrisoare sunt suficiente și constituie premise pentru inițierea amendării proiectului dat prin eliminarea obligativității actorilor pieței financiare nebancale/leasing/asigurări de a juca rol de sursă gratuită de materie primă pentru o altă entitate economică. Relațiile dintre diferiți actori în cadrul sistemului de raportare creditară, trebuie să funcționeze pe norme

AmCham Moldova
fighting for your business

AP "Camera de Comerț Americană din Moldova"
nr. 3678, cod fiscal 1009620002440
str. Pușkin 45B, MD-2005, Chișinău, Moldova
Tel.: +373 22 211 781, Fax: +373 22 211 782
info@amcham.md, www.amcham.md

constituționale, pe baza principiului reciprocității, astfel încât afilierea și relațiile comerciale cu biroul să fie voluntare garantându-se autonomia entităților implicate.

Recomandăm Comisiei Naționale a Pieței Financiare de a lansa un dialog multipartit, în scopul îmbunătățirii cadrului legislativ vizat și solicită ca acest proces să nu fie frânat prin promovarea unui comportament pârtnitor.

Vă mulțumim pentru colaborare și Vă rugăm să nu ezitați să ne contactați pentru orice informații adiționale.

Cu deosebită considerațiune,

Mila Malairău

Director Executiv

AP „Camera de Comerț Americană din Moldova”